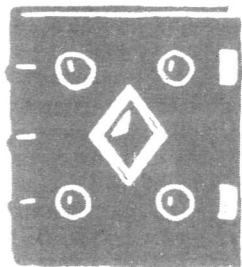

RE-FORMATIO

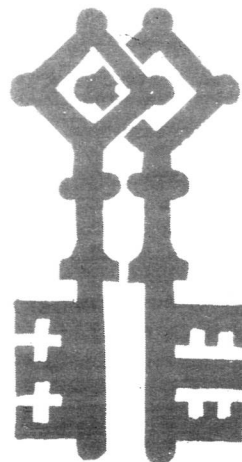
MEDDELELSER OM KIRKELIG FORNYELSE

2/1978

Guds familie

TEMA FOR KIRKEDAGE I AGRI 1977

BERETNINGEN om Jesus som tolvårig i templet viser, hvordan han, som er ovenfra, gik ind under menneskelig begrænsning og underordnede sig ved at have sin baggrund i gudsdyrkelse og familieliv. Han spurgte og spurgte.

Barnet Jesus var ikke som de mange af vor tids børn og unge, der ikke har fået noget med på vejen fra kirke og hjem, men efterplaprer floskler, indgivet dem af ideologiske børnelokkere, og så starter med at belære både den arme kirke og deres forældre – hvad de sidste egentlig har gjort sig fortjent til, da de ofte ikke har taget sig tid til at give børnene andet end brød og så sten for resten.

Mens andre ikke hører efter men bare venter på, at de selv kan få ordet, så hørte og spurgte Jesus, før han svarede, og han færdedes i Guds hus og var sine forældre lydige. Han begrænsede sig, "han villigt gik i ledebånd" – helt modsat de moderne fup-genier, der slår igennem ved at vælte spillet over ende og revolutionere musik og alle kunstarter uden først at have sat sig ind i deres regler og traditioner. Men det er ved at gå ind under begrænsningen, at man når det ubegrænsede. I begrænsningen viser mesteren sig. Jesus var ikke Gud og menneske som en slags to-delt væsen. At se sådan på det er ufordøjeligt teologi. Han var det ene helt igennem, fordi han også var lydige til at være det andet helt. Hvor mange har været det? Ingen anden. Kun Gud er i stand til at være helt igennem menneskelig.

Alt kan forkvakles, alt godt misbruges. Det følger af arvesynden. Familie og hjem kan blive vammelt og og lummert med drivhusatmosfære og blive noget, der tjener til kapitalophobning og fremmer klasseegoisme. Forældre, der kæmper som løver for det i og for sig rigtige princip, at børn hører hjemmet og ikke staten til, kan selv være komplet uegnede til at opdrage deres

egne børn, mens de rejser land og rige rundt og prædiker rigtig børneopdragelse. Også her bekræfter undtagelserne reglen.

Kirke og hjem er begrænset og afgrænset. D.v.s., som alt med liv i har det sin form og sin grænse. Mennesket er også af natur fra sin undfangelse allerede formet og begrænset. Tilbage står så, at det udvikler eller rettere udfolder sig. Hvor Gud, kirke og hjem fornægtes og ønskes afskaffet, ser man derimod mennesket som noget uden grænser, udflydende, uden bestemt væsenskærne, stadig udviklende sig til nye former. Det er vor tids overtro, at et lille menneske i starten ikke er noget, er et ubeskrevet blad, bortset fra visse arvede anlæg, erhvervede af forfædrene, skønt samme naturvidenskabelige overtro i næste åndedrag benægter, at erhvervede egenskaber kan nedarves.

Darwinister og Marxister påberåber sig naturvidenskaben. Bare de dog var noget mere videnskabelige! Så ville de ikke være Darwinister og Marxister mere, men opdage at netop naturvidenskaben viser os, at mennesket (og andre levende væsener i en vis udstrækning) på forhånd har skaberens stempelpræg, er indrettet på at afspejle Gud såvel som hans modpart og kommunikere med dem. Den svejtsiske psykoanalytiker C.G. Jung er her i landet blevet skubbet til side for den mindre videnskabelige og mindre klinisk erfarne Sigmund Freud. Den åndelige importregulering er jo ret effektiv. Jungs forfølgelse er, at han til overflod har påvist, at mennesker, selv hvor deres bevidsthed er totalt ukendt med noget religiøst, producerer i deres underbevidsthed alle de religiøse arketyper, d.v.s. hele den guddommelige, åndelige og dæmoniske billedverden. Derfor kan menneskers bevidsthedsliv overalt i Verden gøre brug af et religiøst modtagerapparat, når lejlighed gives, når situationen kræver, at der skal tages stilling til noget religiøst og moralskt.

Selvfølgelig har skaberen sørget for, at sådanne naturgivne fakta har et materielt grundlag, som man kan gøre rede for ganske naturvidenskabeligt. Den danske dr. med. Poul Freudenthal påpeger, at hormonsymfonien og harmonien styrer udviklingen af kærlighed, godhed, medfølelse, taknemmelighed, retssans og sandhedserkendelse, og det på et så tidligt tidspunkt at barnet allerede i 3-års alderen bærer præg af en klar individuel udvikling. Menneskenaturen har fra starten sin faste struktur og råder over stof til at udforme de rammer, den begrænsning, som menneskeligheden åbenbarer sig i. Et menneske er derfor ikke en plastisk masse, som Darwin, Marx, Hitler og andre ideologer mener kan formes om og om, ikke et materiale, som staten, miljøet og de rette pædagoger først skal gøre til noget. At prøve på det er at øve vold mod naturen, "føre krig mod sjælen" (1. Pet. 2, 12). Følgerne bliver derefter: åndelig afsporing, kollektive neuroser og andre sindslidelser. Herregud, det er da indlysende. En bil skaber sig da også forskrækkeligt, hvis man ikke erkender dens begrænsning, men hælder forkert brændstof eller hvad som helst på den. Så vil også den svælge i "problemer".

Naturen viser altså, at barnet hører hjemmet til. Der er de nære forhold, den gensidige afhængighed, der kalder på den religiøs-moralske billedverden og dermed de reaktioner, som barnesindet i dets underbevidsthed er indrettet til at frembringe. Barnets natur kræver frihed til at udfolde sig, uden indblanding fra dem, der vil forme og indoktrinere det efter skiftende tiders fikse ideer. Det bør freddes mod at forvrides efter naturstridige teorier om et gratis jordisk idealsamfund. Barnet skal ikke gøres samfundsrelevant og alt det der. Det skal nøjes med at gøre de få ting som Gud og Jesus har begrænset sig til at befale. I hjemmet læres at tage hensyn, at give og dele af sit eget, ikke af andres eller af andre hjem.

I hjemmet er barnet i fred for dem, der vil lave om på det og Verden. Det er det frieste sted. Hvor Herrens ånd er, der er frihed, frihed til at komme i virkelig berøring med hinanden, ligesom Åndens tjeneste er adgangen til at komme i berøring med Gud, få lov til at være i den himmelske faders hus – og derved stadig frigøres.

"Da har og Gud et Nazaret til os et
steds på Jorden, ...
hvor overalt vi ser Guds spor ...
Da som Gud Faders egne små
i dagetal vi lære
i Åndens kraft at stå og gå ..."

"Stå og gå"! Er man mon vel klar over, hvor underfundigt overrumplende Grundtvig i salmer kan komme med antydninger af bibelord? Ja, vel: "Jeg vil stå op og gå til min fader og sige til ham: Fader! Jeg har syndet imod Himmelen og over for dig ..." Det hører også med til

"I Åndens kraft at stå og gå
og tale til Guds ære,
opelskes til i manddomsår
som træer i Guds abildgård
velsignet frugt at bære":

C.B. Hansen, Ålborg

KOMMENTAR

1

En uhyggelig opvågnen

DET er den gode og kvikke Hieronymus, der fortæller om verden, der vågnede op til nytår 360 og opdagede, at den var blevet ariansk.

Sådan vågnede præsterne op ved begyndelsen af dette år og opdagede, at Præsteforeningen var blevet feministisk, nu også officielt.

Valget af en kvindelig formand har ikke noget med feminismen at gøre, siges der. Ja, det vil de gerne bilde os ind, og der er sikkert mange naive sjæle, der gerne tror det. Men sandheden er den, at vi står overfor et typisk og vel tilrettelagt stykke kvindesagsarbejde. Kan der gives anden forklaring på, at en forening, som rummer ca. 7 % kvinder, vælger en sådan som formand. Her er netop ikke tale om en naturlig udvikling, at nu var der efterhånden så mange kvinder i foreningen, så det var rimeligt med en sådan formand. Nej, her er tale om et hæsblæsende kapløb om at være først på ideologiernes rendebane. Hvordan

står det til inden for A.C.? Har andre faggrupper gjort noget lignende? Men det er så dejligt at præsentere sig for verden: Se bare, vi præster er ikke nogle skumle mørkemænd. Kirken kommer rigtigt nok ikke bagefter!

Det er ganske ligesom med bibelkritikken. Af angst for at komme bag efter bliver teologerne mere kritiske end de profane forskere, som med smilende nedlædethed betragter teologernes emsighed.

Ja, men, indvender gavtyvene og naivistene, hun er blevet formand på grund af sin dygtighed. Nej, hendes eneste aktiv ligger i, at hun er kvinde. Hun er et ganske almindeligt menneske. Havde hun været mand, var hun overhovedet ikke blevet bemærket. Hendes forkyndelse er den velkendte tidehvervske: Vi tager fra de fromme og giver til de ugudelige. Men hun kunne bruges til formålet, feminismens infiltrering i Kirken. Hendes image er systematisk blevet opbygget af visse præster og kristelige blade. Vi har

klart set, hvor det bar hen, og vi ved også hvilke planer man har med damen i fremtiden.

Og så kom det alligevel som en overraskelse både for fromheden og verdsligheden. Ved juletid advarede jeg Riisgaard og Glenthøj om, hvad der var i vente, men de forsikrede begge, at der intet var at frygte fra den kant. Så letsindigt kunne da Præsteforeningen ikke bære sig ad! Og så var det dog sandt. Guds riges sag, ja, det er jo meget godt, men kvindesag, det er nu det helt store. Sådan tænker virkelig nogle præster. Når apostelen Paulus og Dansk Kvindesamfund er uenige, følger de ganske roligt damerne. Paulus må tilmed være taknemlig for ikke helt at blive forvist fra Nye Testamente, som en foreslog.

Så er der nogle, som simpelt hen er bange for kvinderne. De er også meget stærke og har svage mænds støtte. Og der er ikke noget så farligt som svage mænd. En svensk biskop har beskyldt antifeministerne for at gøre Kirken utroværdig. Ja, men hvis Kirken bare gentager tidens ideologier, feminisme, freudianisme og marxisme, er den så troværdig? Når den bare går magthavernes ærinde. Hvad

Kommentar 2

Sint ut sunt, aut non sint

DA der i 1700-tallet var stor utilfredshed med jesuiterne, og man ønskede, at de skulle være anderledes, sagde paven, Clemens d. 13.: Sint ut sunt, aut non sint! De skal være som de er, eller ikke være!

Her i Danmark kritiserer man for tiden Indre Mission på samme måde. Man ønsker, at Missionen skal være

skal vi overhovedet med den, når den kun gentager, hvad vi kan læse i aviserne. Er en servil statsprotestantisme troværdig? Det finder ungdommen i hvert fald ikke.

Præster plejer ikke at behandle deres kolleger særlig ømt. Derfor har man i den sidste tid med undren bemærket den ærbødighed, forsigtighed og udsøgte høflighed, hvormed de debatterer med deres kvindelige kolleger. De træder yderst forsigtigt frem med mange undskyldninger og bevidner deres store respekt og højagtelse i et sprog, der slående ligner det, hvormed deres kolleger i fortiden talte herremanden. Hvad ligger der bag, spørger den tænksomme? Hvad bliver den næste ideologi, som man agter at kapitulere betingelsesløst overfor?

Formandsvalget er en vældig sejr for ideologerne, især feministerne. Men der er dog et lille håb: Riisgaard blev næstformand. En mand der er tro mod Bibel og Bekendelse og fornuft. Formanden er ganske vist et kvindfolk, men næstformanden er et mandfolk. Hvad de øvrige i bestyrelsen er, kan man jo gætte på!

Th. Kühl, Løjt Kirkeby

anderledes. Den skal lægge mere vægt på undervisning og åbne sig for tidens ideologier og alt det der moderne.

Her randt det kloge paveord mig ihu. Indre Mission skal være, hvad den efter sit væsen og sin intensjon er, eller også skal den ikke være.

Men der er stærke kræfter, som ønsker, at Missionen ikke skal være som den er efter sit væsen, men noget

nyt og anderledes, tilpasset tidsånden.

Det når langt ind i Indre Mission, ja helt op i bestyrelsen. Det er jo ingen hemmelighed, at fjenden har splittet bestyrelsen. Her var Satans værktøj feminismen. Har man først problematiseret apostelen Paulus på et punkt, så følger snart meget slemt efter.

Et af de mørkeste kapitler i Indre Missions historie er opstillingsmødet til bispevalg i Viborg. Kandidaten var Missionens egen formand. Han blev svigtet af sine egne, og hvad værre var, Missionen blev svigtet. En deltager, en god og bibeltro præst, har fortalt, at værdige missionspræster skreg som gadedrenge. Hvor var tro skaben mod Indre Missionen henne, den Vilhelm Beck mindede om?

Kommentar 3

Har Tidehverv fået kolde fødder?

TIDEHVERV har hidtil været særdeles statsprotestantisk. Folketinget og menighedsrådet skulle bestemme alt. De vant og ugudelige var den sande menighed og de troende nogle slemme hyklere.

Lindhardt forkyndte med fryd og fynd og klem, at præsten bare var en funktionær, som naturligvis måtte gå, når menigheden var utilfreds med ham. Og det var jo ganske fortrinligt, så længe det gik ud over pietister og høj-kirkelige.

Men i den sidste tid er der sket det uforudsete, at menigheder har ønsket at komme af med deres tidehvervspræst. Nu vil Tidehverv, at menighederne skal begrænses i deres myndighed. Som de ikke må blande sig i præstens privatliv, når han bare passer

Forslagene om en ny og anderledes Mission har man samlet i tre punkter.

1. Demokratisk valg til bestyrelsen.
2. Afvisning af Paulus og dermed Jesu syn på kønsrollerne.
3. Anerkendelse af Geil som Indre Missions hofprædikant.

Hvor Indre Mission siger ja til disse tre punkter, får den snart ikke mulighed for at være, hvad den er efter sit væsen. En vækkende bibeltro bevægelse, et salt i Kirken. Og så må den hellere høre op. Ja, så vil den nødvendigvis høre op, for så kan Gud ikke bruge den længere. I hvert fald ikke som vækkelsesbevægelse.

Sint ut sunt, aut non sint!

Th. Kühl, Løjt Kirkeby

sine kirkelige funktioner, således må de heller ikke blande sig i hans forkyndelse i særdeleshed. Og det er jo kun den, der interesserer Tidehverv.

Ja, men hvis præsten bare er funktionær, det vil sige menighedens funktionær, så skal han da også prædike, hvad samme menighed, der har kaldet ham, ønsker, for man lægger jo netop vægt på kaldelsen og ikke på ordinationen. Hvis menigheden synes, at juleaften bliver mere hyggelig, når præsten læser en historie af Morten Korch, så skal han da som en god funktionær læse en sådan. Må demokratiet ikke bestige prædikestolen?

Har Tidehverv fået kolde fødder? Har de omsider opdaget, hvad statsprotestantismen fører til?

Th. Kühl, Løjt Kirkeby

Den borgerliggjorte Folkekirke

IKRISTELIGT DAGBLAD kunne man den 16. februar læse en udmærket kronik af højskoleforstander H. E. Nissen, Hillerød om "Folkekirkens moral". Dette fik mig til at finde et aldrig offentliggjort manuskript frem, hvor jeg forsøgte at se på den samme sag blot i et videre perspektiv. Jeg fremlægger det hermed i let omarbejdet skikkelse.

Mon ikke mange husker, at kirkeministeren for 2-3 år siden rettede en forespørgsel til biskopperne om præsternes seksualmoral, især med hensyn til spørgsmålet om "papirløse ægteskaber"? Kristeligt Dagblad offentliggjorde biskoppernes svar.

Selve ministerens spørgsmål kunne egentlig godt sættes på denne formel, for sådan blev det forstået af alle: Når nu det danske folk som helhed har fået ret til fri adgang til hor (svarende til den frie adgang til abort), skal præsterne så ikke også have samme ret? Hvis nogen synes, at jeg udtrykker mig lidt groft, skyldes det blot, at man har glemt den ordlyd af det 6. bud, som hørte til den kristne børnelærdom for en snes år siden: "Du må ikke bestride hor".

Det var ganske tydeligt, at biskopperne havde indset, at det netop var det, som sagen drejede sig om. Flere indrømmede lige ud, at et vist antal af ansøgere til præsteembeder og vordende ordinander krævede denne "menne-skeret" i dag, idet de som de fleste andre unge blot havde "en pige" og ikke en kone. En af biskopperne godkendte klart denne ret, hvis blot det pågældende menighedsråd ikke havde noget imod det, d. v. s. hvis det var anerkendt "borgerlig moral" i det sogn!

Her må jeg nævne det slagord, som Tidehvervsbevægelsen vel først og fremmest skal have æren for at have lanceret: "Kristendom og moral har ikke noget med hinanden at gøre". Jeg ser her bort fra, at hver side i N. T.

modsiger denne påstand, og at den har været ukendt i kirken til alle tider. Det afgørende er, at dette slagord nu er ved at blive et folkekirkeligt dogme i dette land. I debatten om præsters seksualliv bliver der evindeligt trykket på den knap; det er forlængst godkendt, at pigepræster må have lov at føde børn udenfor ægteskab. Selv om en kvindelig præst "trak" på gaden på Vesterbro for at klare sin studiegæld, ville det sikkert kunne godkendes ved at trykke på den knap. Iøvrigt elskede Jesus jo netop skøger...

Men hvad er det egentlig, der er sket her? Jo, resultatet af den vanvittige påstand, at kristendom og moral ikke har noget med hinanden at gøre – eller at der ikke gives nogen særlig kristen moral, hvilket er det samme med andre ord – er blevet, at man i Folkekirken blot har antaget sig tidens moral, d. v. s. denne tids "borgerlige moral"! Dette er en afgørende årsag til Folkekirkens næsten totale borgerliggørelse – og netop derfor er den blevet så ligegyldig for flertallet i folket! Kirken siger ikke mere, "hvad verden ej ved", men det, som verden ved i forvejen.

Læg mærke til et tredje udsagn, der også lyder igen og igen som et forsvar for det første. Det er påstanden om, at moralen jo skifter til alle tider; altså må vi også godkende den sidste nye moral. Ja, det er rigtigt, at den borgerlige moral skifter; men den kristne moral er altid den samme! Vi kender den f. eks. i de 10 bud og kærlighedsbudet, som Jesus klart fastholder mennesker på, og vi kender den fra alle de apostolske formaninger og vejledninger side op og side ned i NT. De er altid lige lette at forstå; de er lige udfordrende, provokerende til alle tider, ja undertiden er de ligefrem revolutionerende – som i dag! Derimod at antage den borgerlige moral, det kan enhver slapsvans gøre; det

går af sig selv – er lige så let som at iføre sig cowboy-bukser, når det er moderne.

Foretager vi en hastig rejse gennem kirkens historie, vil vi se, at denne stadigt uforandrede kristne moral igen og igen har været i krig med den skiftende borgerlige moral – som nu i dag. Lad mig nævne nogle eksempler blandt mange andre:

At kaste forbrydere for de vilde dyr i arenaen var almindelig borgerlig moral overalt i Romerriget i oldtiden. Det var også en offentlig forlystelse, der kan svare til, at visse blade i vore dage uge efter uge forlyster folket med at meddele om kendte personers skiftende erotiske partnere! Jeg har læst et sted, at denne borgerlige moral først for alvor fik sit grundstød, da nogle kristne frivilligt kastede sig ind på arenaen og lod sig sønderrive.

For kristendommens komme til verden var det ofte anerkendt borgerlig moral – også her i Norden – at man satte overflødige spædbørn ud til de vilde dyr. Da den kristne moral efterhånden fik magt over sindene, forsvandt denne barbariske skik. Nu i vor tid, da den uforandrede kristne moral brydes ned i folket, sejrer den gamle, hedenske borgerlige moral på dette punkt igen; nu hedder det blot "fri abort".

Engang hørte dette at holde slaver næsten overalt til almindelig borgerlig moral. Da den kristne moral fik indflydelse, opløstes slaveriet efterhånden af sig selv. Men så skete der det, at mange århundreder senere blev slaveriet igen en del af det økonomiske system for en lang række kristne lande. Igen blev den kristne moral skudt til side, og det blev almindelig borgerlig moral at godkende slaveriet. Det var et udtryk for kirkens borgerliggørelse dengang!

For få år siden læste jeg en hel række bøger om slavehandelens store periode i kristenheden helt op i forrige århundrede. Ikke mindst gennem Thorkild Hansens meget fornemme 3-

binds værk om den danske slavehandel bliver man stillet over for det anfægtende spørgsmål: "Hvordan kunne det dog gå til, at kirken dengang ikke kunne se, at disse rædsler stred imod den kristne moral?" Netop denne forfatter finder stor fornøjelse i at give eksempler på, hvordan kaptajner på slave-skibene kunne være "fromme" kristne, der daglig holdt andagt for mandskabet. Mange af hans eksempler kan svide i sindet. Selv fromme missionærer ude på den danske Guldkyst kunne ikke lade være med at skaffe sig ekstraindtægter ved lidt slavehandel, ja beretter selv derom i deres dagbøger og udtrykker deres tak til Gud, fordi de fik slaverne godt over til Vestindien og fik en god pris for dem...

Hvad er forklaringen på dette for kristne i dag ufattelige? Jo, netop det, som er denne artikels æmne: det var borgerlig moral dengang at gøre sådan! Den borgerlige moral var så stærk, at den kunne blinde selv en missionærs øjne for, hvad den kristne moral, Guds bud siger. Men så må det altså også siges, at der fandtes kristne – man kunne godt kalde dem kristne provoer og revolutionære – der gik i kamp mod denne borgerlige moral. Det var f. eks. den engelske statsmand Wilberforce og præsten Newton, den tidligere slavekaptajn og andre, præget af "den evangeliske vækkelse", altså en slags engelsk pietisme, der efter en årelang kamp fik den kristne moral, det kristne menneskesyns "etiske fordring" til at lyde i samvittighederne igen overalt i England. De fik rejst protesten imod den tids borgerlige moral – fik revet kirken ud af dens "borgerliggørelse" i den tids skikkelse.

Har man først fået øje for dette fænomen, ser man det gang på gang: I kirken synes til forskellige tider den af tiden prægede borgerlige moral, d. v. s. oftest u-moral, igen og igen at sejre over den kristne. Gennem en slags vækkelse eller åndelig revolution bryder den uforanderlige kristne mo-

ral igennem – for en tid.

Næsten som en slags bod – eller frivillig trosprøve – har jeg i min læsning gang på gang måttet beskæftige mig med kirkens mørke perioder. Engang var det således racismen i Sydafrika, jeg måtte læse en stribe bøger om. Apartheid-systemet hos de kalviniske boere er netop udtryk for den borgerlige moral i det land; det godkendes både af troende og vantro boere! Endnu er den kristne, uforanderlige moral ikke brudt igennem denne form for "borgerliggørelse".

Eller tænk på antisemitismen! For en halv snes år siden måtte jeg også gennem alle disse rædsler i min læsning. Længe før Hitler var en vis antisemitisme en del af mange tyskeres borgerlige moral, om de var kristne eller ej. Det var denne "moral", der blev udnyttet af Hitler og hans medarbejdere, sat i system, "bevist" i bunker af skrifter og indoktrineret gennem en enestående propaganda, så det næsten blev et helt folks "borgerlige moral". Et af resultaterne var folke-drabet på 6 millioner jøder! – Efter nederlaget i 1945 måtte kristne i det land gennem denne smertefulde selvbesindelse eller bod, som det ofte udtryktes dengang: "Hvordan var det muligt, at vi i den grad kunne vildføres af denne nazistiske "moral" og så toltalt svigte den kristne moral på dette område?"

I disse år møder man jævnligt hos "store", folkekirkelige ordførere en overfladisk "syndsbekendelse" af andres synder! Jeg tænker på den så almindelige beklagelse over, at kirken svigtede i forrige århundredes industrielle revolution. Kirken så ikke arbejdernes nød og overlod de socialistiske bevægelser dette job – hvilket så igen skulle være grunden til arbejdernes berettigede mistro til kirken, o.s.v. – Det ejendommelige er, at her møder vi igen det samme fænomen, der behandles her, endda i to udgaver!

Når kirken svigtede dengang, var

det netop, fordi det hørte til borgerlig moral i den tid, at den slags var der ikke noget at gøre ved; der må nu engang være rige og fattige i et samfund. Men også dengang var der kristne, der gjorde oprør og stillede den kristne moral op imod den tids borgerlige moral. Særlig i England var der mange af den slags "oprørere", ofte udgået fra den samme førnævnte "evangeliske vækkelse" og senere blandt de såkaldt "kristeligt sociale". I vort land kunne oprørerne være jævne, anonyme missionspræster, der via Københavns Kirkefond sled blandt de fattige i slumkvartererne; eller det kunne være en af de mest oversete grupper dengang, det såkaldte "Kristeligt socialt Forbund". – I dag derimod hører det netop til borgerlig moral at være "socialt interesseret"; det er "in" at være det. Nu da arbejderpartierne er blevet sejr-rige magtgrupper, flokkes også kristne under de røde faner – nej de bleg-røde...

Dette fører mig frem til mit sidste eksempel fra historien, og hermed når jeg tilbage til udgangspunktet: den borgerlige seksualmoral, som præster nu også kræver ret til at gå ind for i dag. – Går vi lidt længere tilbage i forrige århundredes industrielle revolution især i England, møder vi dette uhyggelige fænomen: den moderne industris misbrug af børns arbejde i miner og fabrikker. Her er vi igen ved en virkelig anfægtelse: Hvordan var det muligt, at kristne dengang kunne acceptere den slags? Svaret er helt det samme som før: De kristne antog dengang blot helt automatisk tidens borgerlige moral, og den gik ud på, at dette var nødvendigt; selvfølgelig måtte børn også give deres bidrag til produktionen og til at opretholde livet i de fattige hjem. Det var først, da enkelte kristne vågnede op og oplevede de bibelske bud og det kristne menneskesyn som noget revolutionerende og forkyndte dette – ofte forfulgte og bagtalte – så det fik magt over folkets samvittighed, at dette stykke "borgerlig moral" blev udryd-

det.

I dag møder man ofte en både billig og falsk forargelse over, hvor forfærdeligt børn dengang blev behandlet. Det er billigt og falskt, når man ikke vil se i øjnene den barske sandhed, at vor tids børn forsømmes i lige så høj grad – blot på en helt anden måde gennem skilsmisserne! Engang i fremtiden vil mennesker spørge beklemt og anfægtede: "Hvor var kirken da henne i de årtier omkring midten af det 20. århundrede, da det blev respekteret, anerkendt borgerlig moral at kaste værgeløse børn ud i mørket på grund af den såkaldte "kærlighedens ret", d. v.s. forældrenes seksuelle frihed.

Det er først og fremmest børnene, der betaler prisen, er ofrene, når det er blevet borgerlig moral, at alle skal have ret til "fri hor" – og altså nu også præsterne. Det er ikke blot de årlige 30.000 fosterdrab, men også flere 100.000 skilsmissebørn, der er prisen for "retten" til at bryde, ringeagte, forkaste Guds indstiftelse, det hellige ægteskab.

Er det ikke mærkeligt med den store tavshed, den "blufærdighed", den "tys-tys-holdning", der altid er om børnene i den situation? De synes glemte, som de engang var glemte i miner og fabrikker i England. Han er blevet skilt – hun har fået en anden – de er gået fra hinanden, sådan sladres der uge efter uge i visse blade; men der er aldrig et ord om børnenes skæbne. Det er "forbudt område"; det er vor tids "victorianisme", vor tids snerpede borgerlige moral! Det med børnene dukker først op i helt andre sammenhænge, f.eks. når man taler om ungdomskriminaliteten; da kan man læse, at måske 90 % af disse unge kommer fra brudte hjem. Eller når man engang imellem vover at tale højt om disciplinkrisen i skolen, da dukker disse glemte skilsmissebørn også af og til op igen. Eller når man for kort tid siden kunne høre i radioen om en skole i Farum, hvor langt under halvdelen af børnene boede i hjem sammen

med deres rigtige far og mor. Men ingen moderne mennesker vover for alvor at forarges over det, for dermed vil de komme i konflikt med vor tids borgerlige moral, at "kærlighedens ret", retten til fri seksuel udfoldelse er uantastelig. Det er denne "ret", som præster nu i stadigt stigende grad kræver.

I alle de tilfælde fra historien, jeg har nævnet, kan man sikkert finde gejstlige, der forsvarede hver tids "borgerlige moral". Thorkild Hansen fryder sig over i sine bøger om slavehandelen at kunne nævne gejstlige forsvare af denne skændsel. På lignende måde kan man møde en lige så frydefuld forargelse over præster, der forsvarede antisemitismen i Tyskland, – eller over gejstlige forsvare af apartheid-systemet i Sydafrika. Men de samme gejstlige, der deler denne forargelse over forsvarene for de førnævnte tiders "borgerlige moral", er ofte ikke blot forsvare, men tilhængere af vor tids borgerlige moral. Ja, de bilder sig endda ofte ind, at de er provere og revolutionære; men de er lige det modsatte; de er konforme, de følger blot med tiden – ja er lakajer for vor tids magthavere.

Lad mig nu i få korte sætninger konkludere det hele: 1) I dag som i så mange andre tidsperioder er det den ægte, kristne moral, der er u-borgerlig, provokerende, ja revolutionerende. 2) Det er den borgerlige moral, der stadig skifter med tiderne; den kristne moral er altid uforanderlig. 3) Det folkekirkelige dogme, at kristendom og moral ikke har noget med hinanden at gøre, kommer blot til at betyde, at man overtager tidens borgerlige moral.

Til sidst vil jeg runde det hele af ved at nævne nogle eksempler på Folkekirkens borgerliggørelse, hvor der i mindre grad er tale om moral, – og dog alligevel! En af vore yngre præster meldte sig for en del år siden i Ekstrabladet blandt dem, der gerne vil "vie" homoseksuelle, for det hører

jo med til borgerlig moral i dag at godkende den slags. Siden er denne præst blevet nærmest ekspert i spørgsmål om forurening og lignende æmner. Det er i hvert fald nær ved at høre til tidens "moral" at sørge over "forurenings-synden"! At være optaget af alt dette fine med "økologi" hører med til vor tids borgerlige træk. Den bibelske tale om de sidste tider og den store dom generer man sig for at byde moderne mennesker; "det er bare senjødiske forestillinger"; derimod er det "in" at gå ind for atom-frygt og forurenings-angst; den slags "borgerlig dommedag" vil man godt prædike om, for så hører man til de progressive!

Eller lad mig lige pege på det med feminismen, som i disse år er ved at gennemtrænge dansk "borgerlighed" helt ud i det fjerneste landsogn. Her er der præster – af begge køn – der er helt vilde med at være med på noderne. Ifølge Kristeligt Dagblad er der en kvindelig præst, der nu altid siger "hun" om Gud! For en tid siden hørte jeg selv i radioens tidlige morgenandagt en gejstlig af hankøn, der prædikede den mest vanvittige feminist-religion.

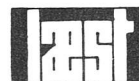
Eller hvad er den moderne liturgi-ødelæggelse andet end en stor borgerliggørelse? I det tarvelige "usyrede brød" i den sande kirkes nadver er der tydelig forbindelse helt ned til en lille jødisk minoritetsgruppe på flugt fra tyranniet i det gamle Ægypten – og til en endnu mindre gruppe i en sal i Jerusalem, infiltreret med forræderi og næsten indkredset af gendarmere. Tænk, hvor aktuelt! For mange år siden indtog jeg et lille måltid i en meget beskedne cafe i et fattigt kvarter i Rom. En tarveligt klædt mand kom derind, måske en arbejdsløs; han satte sig alene ved et bord, bestilte sin billige vin, hældte vand i fra karaflen, der stod på hvert bord, "tog brødet" fra brødkurven, "brød det" og spiste det. Det var hele hans måltid. Da så jeg næsten begivenheden Skærtorsdag for mig i al

sin jævnhed. – Men det duer selvfølgelig ikke i dag; i stedet kunne man i fjernsynet og i et billedblad se "radio-bispen" Mogens Hansens "nadver" i den komfortable lejlighed med musik fra stereoanlægget, garneret af 12 slags ostemadder og et batteri af rød-vinsflasker. Eller måske husker jeg fejl; ved Mogens Hansens nadver stod den vist på grillstegte kyllinger? Revolution, oprør – overhovedet ikke! Kan der tænkes noget mere borgerligt i dag i Danmark end rødvindrikkeri og kyllinger eller masser af ost? – At de samme folk så nogle dage efter jamrer over de sultne og undertrykte i u-landene, over "børn med strittende maver", gør blot borgerligheden endnu tydeligere, for at gøre det er også "in" i dag!

Mit sidste eksempel på kirkens borgerliggørelse er en uhyggelig oplevelse, jeg gjorde i Sverrig for 3-4 år siden. Under et ophold i Lund dumpede jeg en dag ved middagstid tilfældigt ind i den dejlige domkirke. På det tidspunkt opførte en kirkespil-gruppe daglig et såkaldt "mime-spil", et rent politisk spil om den græske juntas overgreb, fængslinger og tortur. Det hele var indrammet "liturgisk", indledt af en procession bestående af en gejstlig og de optrædende. Udførelsen var meget smuk, ledsaget af skøn musik af en berømt flygtet græsk komponist. Et udførligt tekst hæfte angav handlingen. Stykket endte med, at præsten i sin alba og stola gik for alteret og bad nogle bønner, hvor han tvang os tilfældige turister ind i en syndsbeholdelse for vor skyld i det græske folks lidelser! Derefter formedes processionen igen, så en del af tilskuerne ledtes ned i den berømte krypt, hvor det hele fortsattes i en "messe", der begyndte med præfationen!

Men på det tidspunkt var jeg forlængst fyldt af harme; det hele forekom mig nærmest gudsbespotteligt – en moderne form for den kirke, "der velsigner våbnene". Hvorfor det? Havde jeg da ikke ondt af de stakkels græ-

kere? Jo, en smule; der var vist et par hundrede, der sad i fængsel... Men det, der føltes helt infamt, var, at her optrådte nogle gejstlige, en lille gruppe fra den svenske kirke og lod sig hylde som modige, livsnære, aktuelle folk, der vovede at tage "verden" med ind i den fine domkirke. Og så var det alligevel ikke andet end udtryk for den mest raffinerede "borgerliggørelse", iklædt kristelig dragt, men med bekendelses- og bønstvang efter de svenske magthaveres vilje. For det græske diktatur, det måtte hele Palmes Sverrig, dette moderne snedigt kamuflerede diktaturland gerne protestere imod;

Kai Kjær Hansen: Johannes-brevene. Credo Forlag 1977. 240 sider. 49,45 kr.

*

DENNE bog er første bind i et stort kommentarværk, som forlaget Credo har planlagt. Man har sat sig den vanskelige opgave for at skrive disse bind sådan, at de både kan bruges af studerende og af vågne lægfolk. Når man har arbejdet lidt med dette første bind, forbavses man over, så godt det er lykkedes i dette tilfælde. Udgangspunktet er selvfølgelig, hvad man kalder konservativt; men med dette bind er givet et nyt bevis på, at på den baggrund kan der udmærket gøres et virkelig godt og forsvarligt arbejde. Hermed har forfatteren, der er en af de unge lærere ved Menighedsfakultetet, punkteret en masse tåbelige fordomme mod denne institution. Selv Kristeligt Dagblads nyeste theologiske medarbejder, en skrap Bultmann-theolog, måtte i en anmeldelse i det blad pænt tage hatten af for dette arbejde. –

Midt i al anden virksomhed har jeg naturligt nok ikke læst hele denne kom-

mentar igennem; men jeg har kigget den efter hist og her. Helt bevidst så jeg efter, hvordan Kjær Hansen ville kommentere de ejendommelige ord i det første Johannesbrevs 4. kap., v. 6 og følgende om de tre vidner: vandet, blodet og Ånden. I fodnoten til s. 156 går han imod den opfattelse, der også var Luthers, at her var der et vidnesbyrd ikke blot om Jesu dåb og Jesu død, men også om kirkens dåb og nadver. Senere på s. 159 indrømmer han dog muligheden. I litteraturlisten optræder Oscar Cullmann; men Kjær Hansen nævner ikke denne forfatters bog "Urchristentum und Gottesdienst", hvor denne netop stærkt understreger den skjulte tale om dåb og nadver en række steder i Johannesevangeliet. Det sidste – og efter hans mening – yderst vigtige sted er omtalen af læsestikket i kap. 19, 34 flg. (s. 108-10), som han netop sætter i forbindelse med de nævnte vers i brevets kap. 4. Kjær Hansen nævner også stedet i evangeliet uden dog at gøre alvor af at sætte det i forbindelse med brevets tale. – Her er jeg overbevist om, at Cullmann har ret. Men dette første bind i Credo-kommentarerne er værd at eje.

Poul Ulsdal, Hemmet

mentar igennem; men jeg har kigget den efter hist og her. Helt bevidst så jeg efter, hvordan Kjær Hansen ville kommentere de ejendommelige ord i det første Johannesbrevs 4. kap., v. 6 og følgende om de tre vidner: vandet, blodet og Ånden. I fodnoten til s. 156 går han imod den opfattelse, der også var Luthers, at her var der et vidnesbyrd ikke blot om Jesu dåb og Jesu død, men også om kirkens dåb og nadver. Senere på s. 159 indrømmer han dog muligheden. I litteraturlisten optræder Oscar Cullmann; men Kjær Hansen nævner ikke denne forfatters bog "Urchristentum und Gottesdienst", hvor denne netop stærkt understreger den skjulte tale om dåb og nadver en række steder i Johannesevangeliet. Det sidste – og efter hans mening – yderst vigtige sted er omtalen af læsestikket i kap. 19, 34 flg. (s. 108-10), som han netop sætter i forbindelse med de nævnte vers i brevets kap. 4. Kjær Hansen nævner også stedet i evangeliet uden dog at gøre alvor af at sætte det i forbindelse med brevets tale. – Her er jeg overbevist om, at Cullmann har ret. Men dette første bind i Credo-kommentarerne er værd at eje.

Poul Ulsdal

Kurt Christensen: Døbt – død og opstanden med Kristus. Lohses Forlag 1975. 142 sider. 29,20 kr.

*

DENNE bog fra 1976 er skrevet af en stud.theol., der nu er blevet kandidat. Det er et imponerende dygtigt lille arbejde på 142 sider; for mig at se kan det betegnes som lidt af et standardværk for vågne lægfolk og en god grundbog for enhver theolog. Forfatteren, der er meget aktiv indenfor KFS, kan på lignende måde som Kjær Hansen i den førnævnte bog med dette arbejde også være med til at punktere nogle fordomme, f.eks. at i KFS drejer det sig ikke om andet end

"opbyggelighed". Bogen er uhyre saglig og nøgtern; der er ikke anden opbyggelighed end Skriftens egne ord. På en stilfærdig måde går den, når det er nødvendigt, virkelig ind på dåbs-problemerne i Folkekirken i dag, f.eks. som de åbenbares i "Nør-sagen". Også problemer omkring dåben i forbindelse med den karismatiske bevægelse går han ind på, igen sagligt og stilfærdigt. En stor dyd er det, at bogen er skrevet i godt sprog og er vældig pædagogisk gennemført. Listen over den anvendte litteratur er også imponerende. Jo, det er en fin lille bog.

Poul Ulsdal

meddelelser

Tema: Eucharistien.

Mandag den 29. maj

- 14.00 Ankomst og meditation i Virring kirke.
- 15.00 Messe. Prædikant: Pastor Poul Exner, Albertslund.
- 17.00 Vesper i Virring kirke.
- 18.00 Middag.
- 19.30 Sognepræst Urban Schrøder, Var-næs: "– til min ihukommelse".
- 21.30 Completorium i Virring kirke.

Tirsdag den 30. maj

- 8.00 Højmesse i Essenbæk kirke. Prædikant: Domprovst, teol.dr. Per-Olof Sjögren, Göteborg.
- 9.30 Morgenmad.
- 10.30 Domprovst, teol.dr. Per-Olof Sjögren: "Eucharistisk tankegang i bibelsk belysning".
- 13.00 Frokost.
- 15.00 Non.
- 15.30 Generalkapitel.
- 17.00 Vesper med procession. Prædikant: Pastor Ejnar Krogh, Holstebro.
- 18.00 Middag.

Virring-konventet

29. – 31. maj 1978

- 19.30 Generalkapitel fortsat.
- 21.30 Completorium i Virring kirke.

Onsdag den 31. maj

- 8.00 Messe i Virring kirke. Prædikant: Pastor Ole Skjerbæk Madsen, København.
- 9.00 Morgenmad.
- 10.00 Sognepræst Theodor Kühl, Løjt: "Maximist eller minimalist i mariologien".
- 12.00 Sext.
- 12.30 Frokost.

*

Priser: Mødeafgift 50 kr. Alle måltider indtages på "Hamlets Kro". Pris: 200 kr.

Værelser: Der henvises til hoteller i Randers og omegn.

Medbring: Alba/korskjorte, stola, tidebog og antifonale.

Tilmelding senest den 22. maj til sognepræst Søren Ruager, Hald, 8983 Gjerlev J. Tlf. (06) 474342.

Børge Barsøe Vagn Hasselgaard
Søren Ruager

Dansk Tidegærd

Sommermødet i Løgumkloster
19/6–23/6 1978

MØDET afholdes atter i år på Refugiet. Det bliver mindre kursuspræget end ellers. Medvirkende ved sommermødet, hvis dagsorden bliver stort set som de sidste år, forventes at blive: Dr.theol. Finn Viderø (foredrag, koncert m.v.), fhv. skoleinspektør Erling Brahm, sognepræst Olav Fog, overlærer Knud Nørholm, domorganist Ethan Rosenkilde Larsen, organist Lars Kruse, cand. mag. Inge Schousboe, stud.mag. Steen Plesner, provst emeritus Erich Als-hauge, sognepræst Helmer Søndergaard m.fl.

Da "minikoret" med de ca. 10 "medbragte" børn sidste år blev så stor en succes vil der, forudsat et tilstrækkeligt antal melder sig, blive oprettet et minikor under ledelse af Inge Schousboe. I denne forbindelse henvises man til gennem sekretæren at skaffe sig oplysning om de for familier gunstige betingelsesvilkår.

Mødeafgiften er 120 kr. og priser iøvrigt: kost og logi på eneværelse 145 kr. pr. døgn (mindst 3 døgn). Kost og logi på værelse med opredning 125 kr.

Kirkedage i Frederikssund

1/9–4/9 1978

FORELØBIGT PROGRAM

Fredag den 1. september

20.15 Forbøn og completorium (i kirken).

Lørdag den 2. september

10.00 Messe. Celebrant: Sognepræst Johs.M.Nielsen, Tårnby. Prædikant: Pastor Ole F.Stjernfelt, Tårnby.

11.15–12.00 Evangeliserende møde på torvet. Herefter går man til kirken.

pro pers.pr.døgn (mindst 3 døgn). Kost og logi på beboet værelse med eget sengelinned og håndklæde 90 kr. pr.døgn. Børn under 12 år halv pris. Det bemærkes, at bliver der over 30 deltagere gives der 5 % rabat på alle priser! (Nærmere oplysninger hos sekretæren).

Da Refugiet ikke har krævet noget minimum hvad deltagerantallet angår, skylder vi, at der snarest muligt skabes et overblik over hvor mange deltagere der kan blive tale om. Alle, som allerede nu skønner at kunne deltage, kan medvirke til dette overblik ved inden midten af maj at melde sig til sekretæren (H.C.Christensen, Agri, 8420 Knebel, tlf.(06) 36 55 39. Endelig tilmelding må ske helst inden 5.juni.

Som tidligere år søges om Kirkemissionariets tilladelse til at menighedsrådene bevilger tilskud til deltagelse i sommermødet for organister, korledere, kirkesangere og medlemmer af kirkekor. Omtal derfor venligst mødet for disse og andre. Selv om dette sommermøde får mindre kursuspræg, vil det måske netop som sådan have sine fortrin både til fordybelse og indføring i den bibelske fællesbøn.

H. C. Christensen

12.15 Andagt i kirken.

12.45 Frokost (i præstegården).

15.00 Bøn (i præstegården), herefter foredrag ved formanden for Dansk Organist- og Kantorsamfund, organist Axel Madsen, Sundby: Kirkemusikeren som tjener i Guds rige.

17.30 Vesper (i kirken).

18.15 Middag (i præstegården).

20.00 Kapellan ved domkirken i Oslo, pastor Edvard Skaar: Lømmen på Kristi Legeme.

22.00 Completorium.

(Fortsættes på bagsiden)

Våbenhusplakat

MANGE har haft glæde af at have en våbenhusplakat hængende i sognekirken. Overvej om det ikke er en god ide på denne måde at fortælle tilfældige gæster, hvad kirkehuset er. Nedenfor vises i formindsket gengivelse en sådan våbenhusplakat.

Den måler uindrammet 26 x 36 cm og er smukt trykt i sort og med vigtige ord i rød skrift. Pynterammen er trykt i blå.

Prisen for 1 stk. portofrit tilsendt er 10 kr., og for 2 stk. portofrit tilsendt 15 kr.

Forhandles af: Sognepræst Poul Ulsdal, 6893 Hemmet. Tlf. (07) 37 50 98.

Hvem du end er,
som træder ind i denne kirke,
glem ikke,
at den er Guds Hus.
Stilhed og andagt sømmer sig
på dette sted.
Om du formår det,
så bed en bøn for dig selv,
og for dem,
som her forkynder
og hører Guds Ord.
Herren velsigne din indgang
og din udgang fra nu af
og til evig tid.
Amen.

Gudstjenesteplakat

– velegnet til ophængning i våbenhus, på kirkens opslagstavle, på campingplads og andre steder som nedenstående formindskede gengivelse – trykt i sort og rødt på svært papir i format A4 – til bekendtgørelse af gudstjene-

ster med plads til indføjelser af kirkens navn og gudstjenestetidspunkter fås for 0,75 kr. pr. stk. (portofrit tilsendt ved ordre på mindst 10 stk.) ved henvendelse til sognepræst Poul Ulsdal, 6893 Hemmet. Tlf. (07) 37 50 98.

/	KL
/	KL
/	KL
/	KL
/	KL

/	KL
/	KL
/	KL
/	KL
/	KL

RE-FORMATIO

MEDDELELSER OM KIRKELIG FORNYELSE

NR. 2 APRIL 1978 21. ÅRGANG

C.B. Hansen:

Guds familie 21

Th. Kühl:

Kommentar 1, 2 & 3:

En uhyggelig opvågnen 23

Sint ut sunt, aut non sint 24

Har Tidehverv fået kolde fødder 25

Poul Ulsdal:

Den borgerliggjorte Folkekirke 26

Poul Ulsdal:

Læst: Kai Kjær Hansen: Johan-

nes-breve 31

Kurt Christensen: Døbt 32

Meddelelser: Virring-konventet ... 32

Dansk Tidegærd, sommermødet 33

Kirkedage i Frederikssund 33

*

Alle artikler i Re-formatio er skrevet på hver enkelt forfatters eget ansvar. De fremførte synspunkter deles ikke nødvendigvis af redaktionen.

Red.

RE-FORMATIO udsendes af en kreds af præster i den danske kirke.

Redaktør (ansvarshavende):

Sognepræst Poul Ulsdal, 6893 Hemmet.

Telefon: (07) 37 50 98.

I redaktionen iøvrigt:

Sognepræst Knud Christensen, Kirkegade 9, 3600 Frederikssund; pastor C.B. Hansen, Elmesvinget 14, 9210 Ålborg S. Ø.; pastor Ole Skjerbæk Madsen, Danshøjvej 31, 2500 Valby; pastor O. Lund Pallesen, Rustenborgvej 5, 2800 Lyngby; sognepræst Børge Riisgaard, 7673 Harboøre.

Ekspedition:

RE-FORMATIO ved overlærer Knud Nørholm, Emdrupvej 37, 2100 København Ø. Postgiro 2 08 81 42. Telefon (01) 20 29 71.

Bladet kommer i ca. 6 numre årligt og koster 30 kr. — for studerende 22 kr.

Sats: Anders Studsgård, Skarrild.

Tryk: Clausen off-set, Horsens.

(Fortsat fra side 33)

Søndag den 3. september

11.30 Sext (i kirken).

12.00 Frokost (i præstegården).

14.00 Højmesse. Prædikant: Sognepræst Helge Taggatz, Sengeløse.

15.15 Kaffe (i præstegården).

15.45 Biskoppen af Fulham og Gibraltar, John R. Satterthwaite, London: Om at være under myndighed. (Tolk: Forfatteren Poul Hoffmann, Birkerød).

18.00 Procession og vesper. Prædikant: Sognepræst Anders Bendsen, Vallekilde.

19.00 Middag (i præstegården).

20.00 Pastor Fl. Kofod-Svendsen, Birkerød: Kirkens embede.

22.00 Completorium.

Mandag den 4. september

10.00 Messe. Celebrant: Pastor Poul Exner, Albertslund. Prædikant: Pastor Ole Skjerbæk Madsen, Vigerslev.

11.00-13.00 Foredrag og samtale.

13.00 Frokost. Herefter afsluttende bøn i kirken.

*

Endeligt program udsendes forventelig med næste nr. af Re-formatio.

Knud Christensen

RESERVERET POSTVÆSENEN

1600 FREDERIKSSUND
KIRKEGADE 9
KNUD CHRISTENSEN
170 HR PASTOR